

CONSULTATIEREACTIE

Reactie van de Nederlandse Vereniging van Banken en het Verbond van Verzekeraars op het conceptwetsvoorstel “Wet stelsel kredietregistratie”

Datum: 29 Augustus 2023

Inleiding

1. De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en het Verbond van Verzekeraars (Verbond) hebben met belangstelling kennisgenomen van het conceptwetsvoorstel ‘Wet stelsel kredietregistratie’ (Wetsvoorstel). Kredietregistratie heeft tot doel overkreditering van consumenten tegen te gaan en het risico van de kredietportefeuilles van kredietverstrekkers te beperken. Dit zijn belangrijke onderwerpen voor (de klanten van) de leden van de NVB en het Verbond. Wij maken dan ook graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de consultatiedocumenten en de gestelde vragen.
2. In het kort enkele belangrijke punten op een rij:
 - Wij verwelkomen het voorstel van een wettelijke grondslag voor het beheer van het stelsel van kredietregistratie en pleiten daarbij voor een goede governance met inspraak voor de aangeslotenen vanwege de impact die wijzigingen in het stelsel op hen kunnen hebben.
 - Het Wetsvoorstel bevat nog weinig details. In meerdere artikelen wordt ruimte geboden om bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) tot een nadere invulling te komen. Deze nadere uitwerking is erg belangrijk voor de benodigde processen van de aangesloten partijen. Wij pleiten er daarbij voor dat alle huidige mogelijkheden voor het gebruik van het kredietregister voor de aangeslotenen behouden blijven. Een concrete uitwerking is ook daarvoor van belang. Wij roepen de Minister op om ook de AMvB op voorhand ter consultatie voor te leggen. Ditzelfde geldt voor de Ministeriële regeling waarbij de hoogte van de vergoedingen worden vastgesteld en voor het besluit waarmee het BKR wordt aangewezen als beheerder, aangezien hierin voorwaarden en beperkingen kunnen worden gesteld.
 - Een algemeen exploitatieverbod zou betekenen dat de aangeslotenen geen gebruik meer kunnen maken van de BKR-score, dit zou onwenselijk zijn.
 - Ten aanzien van de twee expliciet gestelde vragen: 1) Wij zijn geen voorstander van positieve hypotheekregistratie, de benodigde gegevens zijn al voorhanden via het Kadaster. 2) Ten aanzien van de verkorting van de registratietermijnen roepen wij de Minister op om eerst grondig onderzoek te (laten) doen naar de mogelijke effecten, voordat hierover wordt besloten.
3. Hieronder zullen wij onze standpunten uiteenzetten. Deze consultatiereactie is als volgt ingedeeld. Allereerst wordt ingegaan op enkele specifieke aspecten van het Wetsvoorstel. Vervolgens zullen de twee separaat gestelde vragen inzake verkorting van de registratietermijn en positieve hypotheekregistratie worden beantwoord.

Uitgebreide reactie per punt beschreven

Wettelijke taak met één beheerder

4. Het Wetsvoorstel bepaalt dat het beheer van het stelsel van kredietregistratie een wettelijke taak wordt. Bij ministeriële regeling wordt één beheerder aangewezen; BKR. De NVB en het Verbond verwelkomen het feit dat hiermee een wettelijke grondslag in de zin van de AVG wordt gecreëerd voor de kredietregistratie.

Algemene Maatregel van Bestuur

5. Het Wetsvoorstel bevat nog weinig details. In meerdere artikelen wordt ruimte geboden om bij AMvB tot een nadere invulling te komen. Deze nadere uitwerking is essentieel voor de aangesloten partijen, pas dan kunnen zij zich een volledig beeld vormen van het voorgestelde nieuwe stelsel en de impact hiervan op hun bedrijfsvoering. Op dit moment zijn veel details over de BKR registratie uitgewerkt in het CKI reglement¹ en in de Handleiding CKI, zoals welke gegevens worden geregistreerd, wanneer deze worden geregistreerd, wanneer deze mogen worden geraadpleegd en worden verwijderd. Wij pleiten ervoor om bij deze regelingen aan te sluiten in de wet en AMvB('s). Dat zou de continuïteit in kredietregistraties in Nederland ten goede komen en hopelijk onnodig hoge implementatiekosten voor de aangeslotenen voorkomen.
6. Wij verzoeken de Minister om de AMvB('s) ook ter consultatie aan belanghebbenden voor te leggen. De nadere uitwerking kan grote impact hebben op de bedrijfsvoering van aangesloten partijen en de wijze waarop zij aan hun wettelijke verplichtingen kunnen voldoen. Bovendien hebben zij jarenlange ervaring opgedaan met de registraties in de praktijk. Ditzelfde geldt voor de Ministeriële regeling waarbij de hoogte van de vergoedingen voor registratie en inzage wordt vastgesteld. Transparantie over de kosten is immers van belang voor de aangeslotenen. Daarnaast is ook het besluit waarmee het BKR wordt aangewezen als de beheerder van het stelsel van kredietregistratie van belang voor de aangeslotenen aangezien hieraan voorwaarden en beperkingen kunnen worden verbonden bijvoorbeeld omtrent benoeming, samenstelling en deskundigheid van het bestuur. Zoals hieronder uiteengezet is een goede governance van belang voor de aangeslotenen. Wij verzoeken de Minister derhalve om ook de Ministeriële regeling en het aanwijzingsbesluit ter consultatie aan belanghebbenden voor te leggen

Governance

7. De NVB en het Verbond benadrukken het belang van transparantie en inspraak, onder andere ten aanzien van beleid en kosten. Het is voor kredietverstrekkers op basis van de Wet financieel toezicht (Wft) verplicht om - daar waar het consumenten betreft - deel te nemen aan een stelsel van kredietregistratie en informatie in te winnen ter voorkoming van overkreditering. Daarnaast zijn er wettelijke verplichtingen om risico's bij kredietverstrekking te beheersen. Het voldoende beheersbaar houden van risico's draagt namelijk bij aan een stabiel financieel stelsel. Inspraak voor de banken en verzekeraars is daarom erg belangrijk, niet alleen vanuit kostenoverwegingen, maar ook omdat wijzigingen in de kredietregistraties grote en langdurige verandertrajecten met zich mee kunnen brengen met impact op verplichtingen die gelden op basis van (Europese) regelgeving.
8. Dit vereist een governance structuur met goede "checks and balances". Het is goed te zien dat het Wetsvoorstel hier op punten al in voorziet: zo kunnen in het aanwijzingsbesluit eisen worden gesteld aan het bestuur bijvoorbeeld ten aanzien benoeming, samenstelling en deskundigheid, regelt artikel 3 van het Wetsvoorstel dat voor een statutenwijziging goedkeuring van de Minister nodig is, artikel 10 dat de hoogte van de te betalen vergoedingen bij ministeriele regeling worden vastgesteld en artikel 11 dat het ministerie van financiën toezicht houdt op de uitvoering van de wettelijke taak. Maar een gremium waarin het mogelijk is voor de aangeslotenen om mee te denken en verantwoording aan het bestuur te vragen is daarbij ook essentieel. Gedacht zou kunnen worden aan een constructie waarbij kredietverstrekkers een vast omschreven plaats krijgen in bijvoorbeeld een gebruikersraad, zoals het geval is bij het Kadaster. De gebruikersraad van het Kadaster bestaat uit de belangrijkste klantgroepen van het Kadaster en adviseert de raad van bestuur over onder andere kwaliteit en dienstverlening en geeft in het bijzonder advies over de tarieven en het meerjarenbeleidsplan.² De NVB en het Verbond en aangesloten leden denken graag mee over de manier waarop een goede governance kan worden gecreëerd.

¹ Zie het 'Algemeen reglement CKI' van 1 februari 2023

² <https://www.kadaster.nl/over-ons/organisatie/gebruikersraad>

Artikel 2 en 9 – Doel van de gegevensverwerking

9. De toelichting vermeldt dat de doeleinden voor de gegevensverwerking voor de beheerder zijn vastgelegd in artikel 2 en voor de kredietverstrekkers in artikel 9. Het Wetsvoorstel en deze doelen lijken voornamelijk ingestoken op krediettoetsing ten tijde van de aanvraag. Het zou goed zijn als de wet explicieter vermeldt dat gebruikmaking van en inzage in de gegevens in het register voor meerdere doeleinden zowel bij het afsluiten van de overeenkomst als gedurende de looptijd (beheerfase) is toegestaan. De NVB en het Verbond pleiten ervoor dat alle huidige mogelijkheden tot gebruik van de gegevens blijven bestaan, waaronder voor het beheer van portefeuilles en risicomanagement.

Artikel 4 – Exploitatie van de gegevens door de beheerder is verboden

10. Hoewel dit niet zo duidelijk blijkt uit het Wetsvoorstel zelf, bepaalt de toelichting bij het Wetsvoorstel op pagina 5: “(..)dat de beheerder de gegevens niet verder mag verwerken dan nodig is voor de uitvoering van de wettelijke taak. De beheerder mag bijvoorbeeld geen diensten aanbieden aan afnemers van de gegevens waarbij de beheerder de gegevens heeft verrijkt, bijvoorbeeld door een score toe te kennen omtrent de verwachting dat een consument in de toekomst aan betalingsverplichtingen kan voldoen.” Wij begrijpen uit deze toelichting dat dit met zich meebrengt dat de aanbieders van (hypothecair) krediet geen gebruik meer kunnen maken van de bestaande BKR-score dienstverlening.
11. De BKR-Score producten geven een risico inschatting van de kans dat een consument binnen een bepaalde periode betalingsproblemen krijgt. De kredietverstrekkers kunnen deze inzichten gebruiken als onderdeel van hun risicomanagement, zowel in de acceptatiefase als in de beheerfase en als input voor de bepaling van hun kapitaalbuffers en voorzieningen. Een verbod zou een beperking van het risicomanagement van (hypothecair) kredietverstrekkers betekenen en heeft ook potentieel nadelige gevolgen voor de consument. Verminderd inzicht in de risico's kan leiden tot overkreditering en dus een toename van klanten met financiële problemen. Daarnaast kan het ook gevolgen hebben voor de overige klanten, indien kredietverstrekkers zich genooddacht zien om hogere rentetarieven en strengere voorwaarden te hanteren door het verlies aan inzicht in de risico's.
12. Doordat alle kredietverstrekkers nu gebruik kunnen maken van BKR-Score producten hebben zij allemaal toegang tot een uniform, gestandaardiseerd en statistisch onderbouwd voorspelmodel. De BKR-Score dienst kan onmogelijk door anderen worden geleverd, omdat zij niet over de noodzakelijke brongegevens beschikken. Dit is inherent aan een systeem met één kredietregistratie beheerder. Wij pleiten daarom voor een expliciete wettelijke grondslag voor het aanbieden van de BKR-Score producten aan (hypothecair) kredietverstrekkers.

Artikel 4 – Reikwijdte exploitatieverbod

13. Zoals hierboven aangegeven volgt het exploitatieverbod niet duidelijk uit de tekst van het Wetsvoorstel, maar komt dit in de Toelichting naar voren. Dit kan zorgen voor onduidelijkheden over de reikwijdte hiervan. Wij gaan er van uit dat andere opties die nu binnen BKR bestaan gewoon mogelijk blijven. De NVB en het Verbond pleiten voor een verduidelijking op dit punt in het Wetsvoorstel en de Toelichting.

Artikel 5 – Kredietovereenkomsten en gegevens die worden geregistreerd

14. Het Wetsvoorstel bepaalt dat in het register gegevens worden opgenomen over overeenkomsten inzake krediet als bedoeld in de Wft. Artikel 5 lid 2 van het Wetsvoorstel bepaalt dat in het stelsel ook gegevens kunnen worden opgenomen “over bij algemene maatregel van bestuur te bepalen overeenkomsten waarmee natuurlijke personen een financiële verplichting aangaan”. Dit is een ruime omschrijving. Bij veel overeenkomsten zal een financiële verplichting worden aangegaan, bijvoorbeeld het betalen van een koopprijs, terwijl dat geen reden is om over te gaan tot kredietregistratie. Hierbij geldt dat het uitgangspunt is dat partijen die overeenkomsten registreren ook toegang hebben tot de gegevens in het register.

De NVB en het Verbond willen benadrukken dat het niet zo kan zijn dat iedere partij die naar willekeur vrijwillig wil deelnemen op deze wijze (via artikel 5 lid 2 Wetsvoorstel) inzage recht kan krijgen in het register. Registratie van de betreffende kredietovereenkomsten moet wel daadwerkelijk toegevoegde waarde hebben en bijdragen aan het doel van kredietregistratie.

Totaal te betalen bedrag

15. Artikel 5 lid 4 sub b bepaalt dat '*het totaal door de natuurlijke persoon te betalen bedrag*' wordt opgenomen in het register. Uit het Wetsvoorstel en/of de toelichting volgt niet hoe een krediet met variabele rente geregistreerd moet worden. Op dit moment wordt alleen bij aflopende kredieten, zoals persoonlijke leningen, en bij saneringskredieten het totaal te betalen bedrag vermeld omdat dat bij alle andere registraties niet bekend is, dan wel nog niet met zekerheid vaststaat (vanwege toekomstige rentewijzigingen) hoe hoog het totaal te betalen bedrag is. Dit is een voorbeeld van een onderwerp dat nader uitgewerkt moet worden in de wet of een AMvB.

Duur van de overeenkomst

16. Artikel 5 lid 4 sub c bepaalt dat 'de duur van de overeenkomst' wordt opgenomen in het register. In de huidige systematiek is voor diverse producten de looptijd af te leiden omdat de 'Eerste aflossingsdatum' en de 'Theoretisch laatste aflosdatum' worden vastgelegd. De theoretisch laatste aflosdatum kan echter alleen vastgelegd worden voor die producten die ook een contractuele einddatum kennen. Net zoals het 'Totaal te betalen bedrag' is het wenselijk dat dit nader uitgewerkt wordt in de wet of een AMvB.

Zakelijke kredieten en Private Lease

17. Zoals in de toelichting vermeld worden momenteel op basis van het CKI reglement bij BKR ook overeenkomsten geregistreerd die geen krediet betreffen zoals gereguleerd in de Wft, bijvoorbeeld zakelijke kredieten waarvoor natuurlijke personen persoonlijk aansprakelijk zijn. Kredietverstrekkers die enkel zakelijke financieringen verstrekken zijn momenteel niet verplicht om deel te nemen aan een stelsel van kredietregistratie (artikel 4:32 lid 1 Wft) en dus ook niet gehouden aan het CKI reglement. Dergelijke kredietverstrekkers registreren voornoemde zakelijke kredieten waarvoor een natuurlijke persoon aansprakelijk is momenteel dus niet. Kredietverstrekkers die wel wettelijk verplicht zijn om deel te nemen aan het stelsel van kredietregistratie, moeten deze zakelijke kredieten op basis van het CKI reglement wel registreren. Dit zorgt voor een ongelijk speelveld zowel voor de kredietverstrekkers als voor de zakelijke klanten. Wordt voorzetting van de huidige benadering beoogd? De NVB en het Verbond zijn van mening dat eenduidigheid van belang is voor de betrouwbaarheid van de gegevens in het register. Dezelfde vraag geldt voor Private lease. Private leaseovereenkomsten met partijen die zijn aangesloten bij het Private lease keurmerk, worden geregistreerd in het BKR register en andere private leaseovereenkomsten niet. Ook hiervoor geldt dat eenduidigheid wenselijk is.

Studieschulden

18. Studieschulden worden momenteel niet geregistreerd bij BKR, ook het Wetsvoorstel voorziet hier niet in. Hier zou verandering in moeten komen. Op dit moment kunnen kredietverstrekkers wel vragen naar een studieschuld, maar de consument kan een studieschuld verzwijgen. Uit een enquête van onderzoeksbureau Panelwizard uit 2019 onder ruim duizend Nederlanders tussen de 22 en de 35 jaar, bleek dat 1 op de 7 mensen een studieschuld niet vermeldt of van plan is dat niet te doen bij de hypotheekaanvraag.³ Alleen door studieschulden ook te registreren, dan wel ontsluiting van DUO informatie via CKI te realiseren, kan worden geborgd dat kredietverstrekking verantwoord is en dat problematische schulden worden voorkomen.

Burgerservicenummer

19. Ten aanzien van de te registreren gegevens merken wij op dat het een gemis is dat het momenteel niet mogelijk is om gegevens op te halen aan de hand van het Burgerservicenummer (BSN). Door te zoeken met bijvoorbeeld NAW-gegevens en/of geboortedatum kunnen ook gegevens van

³ [Marktonderzoek via PanelWizard - Jongeren verzwijgen studieschuld bij hypotheekaanvraag](#)

andere personen naar boven komen. Dit is niet efficiënt, maar ook vanuit privacyoverwegingen onwenselijk. Datalekken maar ook vergissingen (tweelingen, personen met dezelfde voorletters of geboortedata) moeten tot een minimum beperkt worden. Gebruik van het BSN zou hier een bepalende rol in kunnen spelen, dit kan fouten voorkomen en ervoor zorgen dat er minder persoonsgegevens verwerkt hoeven te worden.⁴ De NVB en het Verbond verzoeken de Minister dan ook om het registreren en zoeken aan de hand van het BSN in het Wetsvoorstel mogelijk te maken.

Artikel 7 – Registratietermijn

20. Op de vraag naar de wenselijkheid van een verkorting van de registratietermijn van 5 naar 3 jaar gaan wij verderop in dit consultatiedocument in.
21. Ook artikel 7 van het Wetsvoorstel is een voorbeeld van een onderwerp waarvan de nadere details - die nu volgen uit het CKI reglement en de Handleiding CKI - bij wet of AMvB zullen moeten worden uitgewerkt. Het artikel bepaalt '*Kredietgegevens blijven gedurende drie jaren na beëindiging van de overeenkomst in het stelsel van kredietregistratie geregistreerd.*' De starttijd van de 3 of 5 jaarstermijn zou echter niet de beëindiging van de *overeenkomst*, maar van de *vordering* moeten zijn. Immers, op het moment dat een klant niet betaalt zou de kredietverstrekker de overeenkomst kunnen ontbinden en dus beëindigen, maar dan begint het verhaaltraject van de openstaande vordering pas. Dit kan leiden tot een betaalregeling die meerdere jaren kan duren totdat de vordering is voldaan of wordt afgeschreven en gekweten. Op dat moment zou de 3 of 5 jaarstermijn pas moeten gaan lopen.

Artikel 8 - Verzoek tot verwijdering van de registratie

22. Nu er een wettelijke grondslag wordt gecreëerd voor kredietregistratie kan de betrokkene geen verzoek tot verwijdering meer doen bij de beheerder van het stelsel van kredietregistratie op basis van de AVG. De NVB en het Verbond onderschrijven de insteek van het Wetsvoorstel dat een verzoek tot verwijdering van de registratie kan worden ingediend bij de aangeslotene die de overeenkomst heeft geregistreerd, en niet (tevens) bij BKR. Een dergelijk verzoek moet worden ingediend bij en behandeld worden door de betrokken aangeslotene en niet door BKR, aangezien de aangeslotene de beschikking heeft over de benodigde informatie van de consument om het verzoek te beoordelen. Als een dergelijk verzoek (ook) bij BKR mogelijk zou zijn, zou dit leiden tot onnodige datadeling tussen de aangeslotene en BKR ter behandeling van het verwijderingsverzoek. Om onduidelijkheden te voorkomen verzoeken de NVB en Verbond om expliciet in het Wetsvoorstel en/of Toelichting vast te leggen dat het verwijderingsverzoek niet bij BKR ingediend kan worden.

Artikel 9 lid 1 - Toegang tot de gegevens - samenwerking buitenlandse kredietbureaus

23. BKR heeft met een aantal Europese kredietbureaus afspraken gemaakt voor wederzijdse data uitwisseling. Hierdoor is het voor de aangeslotenen mogelijk om ook kredietgegevens uit buitenland te verkrijgen (onder meer Duitsland en België). De NVB en het Verbond pleiten ervoor dat deze mogelijkheid blijft bestaan, omdat dit bijdraagt aan het doel van het stelsel van kredietregistratie, zijnde het tegen gaan van overkreditering van consumenten en het beperken van het risico van de kredietportefeuilles van kredietverstrekkers. Het is belangrijk dat consumptief krediet op verantwoorde wijze kan worden afgesloten, ook bij grensoverschrijdende kredietverlening. Dit sluit ook aan bij de ratio achter de Europese richtlijn consumentenkrediet (CCD).

Artikel 9 en 2 - Beschikbaar stellen van gegevens t.b.v. het verkrijgen van inzicht in ontwikkelingen

24. Uit het Wetsvoorstel volgt dat BKR op verzoek geaggregeerde kredietgegevens beschikbaar moet stellen '*ten behoeve van het inzichtelijk maken van ontwikkelingen met betrekking tot kredietverstrekking*' aan het Ministerie van Financiën, het Ministerie van Sociale Zaken en

⁴ Zie in dit kader ook de wijziging van de Wft in verband met het nader regelen van het gebruik van het Burgerservicenummer bij de uitvoering van het depositogarantiestelsel (35003)

Werkgelegenheid en de AFM. Bij AMvB kan worden bepaald aan welke instanties BKR nog meer geaggregeerde gegevens moet verstrekken. Tot slot moet BKR ook gegevens verstrekken aan partijen die op basis van andere wetgeving gegevens kunnen opvragen voor in die wetgeving opgenomen doeleinden.

25. Wij verzoeken de Minister om duidelijker toe te lichten waarom deze mogelijkheid in de wet wordt opgenomen en waarom er specifiek gekozen is voor informatieverstrekking aan deze organisaties voor het genoemde, brede doel. Biedt de informatie die BKR regelmatig publiceert over ontwikkelingen onvoldoende inzicht? Wat voor informatie zouden de genoemde organisaties meer ontvangen dan BKR nu publiceert? Is overwogen BKR de verplichting op te leggen bepaalde informatie te publiceren om in publieke informatiebehoefte te voorzien in plaats van de variant waarbij enkel bepaalde publieke organen toegang hebben tot BKR informatie? Als BKR informatie zou publiceren over ontwikkelingen in de markt, kan iedere onderzoeker of overheidsinstantie daar gebruik van maken. Dit zou naar het oordeel van de NVB en het Verbond de voorkeur verdienen en ook passen bij de publieke taak die BKR uitvoert.
26. Wij benadrukken dat het verstrekken van deze data in alle gevallen omkleed moet zijn met voldoende waarborgen, zo mag alleen geaggregeerde data beschikbaar worden gesteld en moet duidelijk gedefinieerd worden wat dat inhoudt. De data mag niet direct of indirect te herleiden zijn tot consumenten en ook niet tot kredietverstrekkers.
27. Ook moet duidelijk zijn waar de data voor gebruikt mag worden. Het 'verkrijgen van inzicht in ontwikkelingen' is een niet specifiek en onduidelijk doel. Bovendien bepaalt het derde lid dat bij AMvB kan worden bepaald aan welke instanties BKR nog meer geaggregeerde data moet verstrekken. Hier wordt niets gezegd over welk doel dit moet dienen. Nadere duiding is in alle gevallen erg belangrijk. Duidelijk moet zijn dat de data bijvoorbeeld niet voor toezichtdoeleinden gebruikt mag worden.

Europese regelgeving

28. Wij benadrukken dat het belangrijk is dat de Minister ervoor zorgt dat het Wetvoorstel strookt met Europese regelgeving. Op het moment van deze consultatiereactie is de tekst van de Europese richtlijn consumentenkrediet (CCD2) nog niet gepubliceerd, maar dit is een voorbeeld van Europese regelgeving die invloed kan hebben op het Wetsvoorstel.

Reactie op de twee separaat gestelde vragen

Verkorten registratietermijn

29. *Wat vindt u van het voorstel om de registratietermijn te verkorten van vijf jaar naar drie jaar? Welke voordelen en welke nadelen heeft een registratietermijn van drie jaar?*
 - Wij willen de Minister met klem verzoeken om eerst een gedegen onderzoek te laten uitvoeren naar de mogelijke gevolgen van de verkorting van de registratietermijn alvorens hierover te besluiten. Er moet goed gekeken worden naar de mogelijke effecten t.a.v. bijvoorbeeld recidive en betaalbaarheid van kredietverstrekking. Als blijkt dat het risico op overkreditering juist toeneemt en consumenten meer achterstanden gaan opbouwen door nieuwe kredieten aan te gaan, dan schiet de maatregel van verkorting van de registratietermijn haar doel voorbij. Bovendien vertaalt zich dat in hogere kosten voor alle klanten en mogelijk minder kredietvertrekking (om risico's te voorkomen), terwijl het merendeel van de klanten aan zijn verplichtingen voldoet. Het verkorten van de registratietermijn zonder gedegen onderzoek is dan ook zeer onwenselijk.
 - Daar komt bij dat een lange registratietermijn ook positieve effecten kan hebben voor consumenten. Een groot deel van de personen in het BKR register staat immers vermeld

zonder onregelmatigheden. Voor hen geldt dat de kredietverstrekkers in het register juist kunnen zien dat zij leenervaring hebben en dat hun betaalgedrag op orde is.

- In de toelichting bij het Wetsvoorstel wordt gewezen op een internationale vergelijking van Accis waaruit volgt dat 13 van de 39 organisaties een termijn hanteerden van 37 tot 60 maanden en 7 organisaties een termijn van 24 tot 36 maanden. Wij wijzen erop dat uit de vergelijking ook volgt dat circa 12 organisaties een langere termijn hanteerden. Er worden dus zowel kortere als langere termijnen dan 5 jaar gehanteerd. Ook dit onderbouwt dat een gedegen onderzoek naar de mogelijke effecten van een kortere termijn (3 jaar) versus langere termijn (5 jaar) termijn wenselijk is voordat hierover wordt besloten.
- Een ander punt dat kan worden meegenomen bij dit onderzoek is dat het Wetsvoorstel bij de uitleg over de verkorting van de registratietermijn ervan uit lijkt te gaan dat alle vorderingen uiteindelijk worden voldaan. Helaas is dit niet het geval en vindt er ook regelmatig een kwijting plaats van de (soms aanzienlijke) restschuld. Het is een verschil of al na 3 jaar de registratie verdwijnt van een schuld die volledig is voldaan of van een hypotheekschuld van bijvoorbeeld EUR 400.000 die is kwijtgescholden. Gekeken kan worden of onderscheid in de registratietermijnen gepast is.
- Ook wijzen wij op de wijziging van de Faillissementswet die leidt tot de halvering van aflostermijnen van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) en de Minnelijke Schuldsanering Natuurlijke Personen (MSNP) per 1 juli 2023. Daarnaast hebben enkele gemeenten besloten schuldhulptrajecten gedurende 6 maanden in plaats van 5 jaar te registreren op basis van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Dit zijn al veel veranderingen. Het is ons inziens beter om de effecten van deze maatregelen eerst af te wachten, alvorens te besluiten ook de kredietregistratietermijn te verkorten.
- Tot slot merken wij op dat een vordering tot nakoming van een overeenkomst verjaart na 5 jaar, dit is gelijk aan de huidige registratietermijn. Als de registratietermijn wordt verkort naar 3 jaar wordt het risico gelopen dat er nog geïnd gaat worden op een vordering die niet meer geregistreerd staat, waardoor een onvolledig beeld en de kans op overkreditering ontstaat.

Positieve hypotheekregistratie

30. *Hoe denkt u over positieve registratie van hypotheek voor specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld startersleningen die worden gefinancierd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting en energiebespaarhypotheek die worden gefinancierd door het Nationaal Warmtefonds?*

- De NVB en het Verbond zijn geen voorstander van positieve registratie van hypotheek, ook niet van positieve registratie van hypotheek voor specifieke doelgroepen. De positieve registratie van hypotheek draagt niet bij aan het verbeteren van het inzicht in de financiële situatie van de consument. Hoe de financiële verplichtingen van de consument er uit zien, moet altijd door de geldverstrekker worden achterhaald bij de consument. Voor een geldverstrekker is het daarom van belang om te kunnen achterhalen óf er een hypotheek is. Het Kadaster biedt geldverstrekkers hiervoor volledig inzicht en is daarmee het enige juiste register om te raadplegen. De adviseur zal vervolgens in het gesprek met de consument de specifieke situatie bespreken en de consument kan actuele informatie aanleveren. Bij consumptieve kredieten worden de maandelijkse woonlasten – huur, hypotheek, inwonend – uitgevraagd en worden bewijsstukken opgevraagd bij de consument. Een positieve registratie van hypotheek draagt niet bij tot het achterhalen van de maandelijkse lasten.
- Enkel de registratie van specifieke doelgroepen heeft ook als gevolg dat het CKI van het BKR onvolledig zal zijn, terwijl er bij het Kadaster al een register is waar wel alle hypotheek staan ingeschreven. Daarnaast werkt de positieve registratie van specifieke hypotheek mogelijk stigmatiserend omdat – zolang de lening loopt – de consument het label blijft behouden van een consument die niet in aanmerking komt voor een reguliere hypotheek. Door positieve

registratie blijft dit label behouden, ook wanneer de consument al geruime tijd wél rente en aflossing betaalt. Mochten consumenten in een later stadium een achterstand oplopen, dan krijgen zij de additionele registratie en functioneert het huidige CKI al naar behoren.

- Concluderend pleiten de NVB en het Verbond ervoor om gebruik te maken van de mogelijkheid uit artikel 6, lid 2 van het Wetsvoorstel en de huidige praktijk ten aanzien van de registratie van hypotheek in stand te houden en niet over te gaan tot positieve hypotheekregistratie. Voor meer informatie verwijzen wij graag naar de gezamenlijke consultatiereactie van de NVB en het Verbond van 9 juni 2022 op dezelfde vraag gesteld door BKR, **zie bijlage**.

Tot slot

Autoriteit Persoonsgegevens en AFM

Naast alle vorenstaande punten roepen de NVB en het Verbond op om de gevolgen van het Wetsvoorstel en de bijbehorende AMvB('s) af te stemmen met de AFM en de Autoriteit Persoonsgegevens, omdat het Wetsvoorstel effect kan hebben op de uitoefening van wettelijke verplichtingen door aangeslotenen waar zij toezicht op houden.

Implementatietermijn

Aangezien het Wetsvoorstel een grote impact kan hebben op de bij de banken en verzekeraars thans ingerichte processen, verzoeken wij u de markt een redelijke implementatietermijn te geven, zodat zij in staat zullen zijn de wijzigingen te implementeren. De NVB, het Verbond en hun leden denken graag mee over wat een haalbare implementatietermijn zou zijn als de impact van het Wetsvoorstel en de onderliggende AMvB('s) nader is uitgekristalliseerd.

De NVB en het Verbond zijn graag bereid om hun visie op het Wetsvoorstel verder toe te lichten.

Contactinformatie

Joyce Noyons

E Noyons@nvb.nl

I www.nvb.nl

Hans Rietveld

E h.rietveld@verzekeraars.nl

I www.verzekeraars.nl

Bijlage: Consultatiereactie van de NVB en Verbond van Verzekeraard aan BKR inzake positieve hypotheekregistratie woninghypotheken specifieke doelgroepen d.d. 9 juni 2022

Bijlage

CONSULTATIEREACTIE

Reactie van de Nederlandse Vereniging van Banken en het Verbond van Verzekeraars op positieve registratie woninghypotheken specifieke doelgroepen in Kredietregister BKR.

Datum: 9 juni 2022

Inleiding

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en het Verbond van Verzekeraars (Verbond) willen, als vertegenwoordigers van banken, verzekeraars en diverse regiepartijen, graag gezamenlijk, namens de gehele financiële sector, gebruik maken van de mogelijkheid om te reageren op de consultatie van het BKR over positieve registratie woninghypotheken specifieke doelgroepen in Kredietregister. Verantwoorde kredietverstrekking en het voorkomen van overkreditering zijn voor geldverstrekkers essentiële uitgangspunten om aan een consument een lening te verstrekken. Hiervoor is een uitgebreid wettelijk stelsel ingericht d.m.v. het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (BGFO) waar alle aanbieders van kredietproducten aan dienen te voldoen. Om alle consumenten (en niet alleen specifieke doelgroepen) te beschermen en overkreditering te voorkomen moeten de producten van aanbieders aan zeer hoge eisen voldoen. Hiervoor is inzicht in de financiële situatie van een klant van groot belang voor de hypotheekverstrekker en aanbieders van consumptieve kredieten.

Kredietregister biedt geen financieel inzicht

Het voorstel van BKR om startersleningen en maatwerkleningen die worden gefinancierd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en energiebespaarhypotheken die worden gefinancierd door het Warmtefonds een positieve registratie in het Centraal Krediet Informatiesysteem (CKI) van het BKR te geven draagt niet bij aan het verbeteren van het inzicht in de financiële situatie van een klant. Bovendien is niet duidelijk welk probleem wordt opgelost door specifiek deze leningen wel te registreren in het CKI. Hoe de financiële verplichtingen van de consument er uit zien, moet altijd door de geldverstrekker worden achterhaald bij de consument. Voor een geldverstrekker is het daarom van belang om te kunnen achterhalen óf er een hypotheek is. Het Kadaster biedt geldverstrekkers hiervoor volledig inzicht en is daarmee het enige juiste register om te raadplegen. De adviseur zal vervolgens in het gesprek met de consument de specifieke situatie bespreken en de consument kan actuele informatie aanleveren. Bij consumptieve kredieten worden de maandelijkse woonlasten – huur, hypotheek, inwonend – uitgevraagd en worden bewijsstukken opgevraagd bij de consument. Een positieve registratie van hypotheken draagt niet bij tot het achterhalen van de maandelijkse lasten.

Onvolledig en stigmatiserend

De voorgestelde registratiewijze biedt geen toegevoegde waarde voor kredietverstrekkers. Omdat alleen nieuwe gevallen worden geregistreerd van de specifieke doelgroepen is het CKI onvolledig, terwijl er bij het Kadaster al een register is waar wel alle hypotheken staan ingeschreven. De kans op misverstanden wordt nog groter door facultatief de mogelijkheid te geven ook andere hypotheken op de eigen woning positief te registreren. Die bereidheid is er bij geldverstrekkers overigens in onze optiek (vrijwel) niet. De optie om ook andere hypotheken op de eigen woning positief te registreren vinden wij bovendien niet passend bij een consultatie over specifieke doelgroepen. Daarnaast is er expliciete toestemming van de consument nodig om de hypotheek positief te registreren, waardoor niet het gehele bestand positief geregistreerd kan worden. Het voorstel van BKR geeft dus geen compleet beeld. De financiële sector kan zich niet herkennen in de door het BKR geschetste motivatie waarom het Kadaster geen passende oplossing is. Het is voor eigenwoninghypotheken geen bezwaar dat het Kadaster object-gerelateerd is, aangezien bij de kredietaanvraag bekend is wat de eigen woning is. Naar wij begrijpen staat het Kadaster er ook voor open om het feit dat er een lopende hypotheek is,

binnen de wettelijke kaders, beschikbaar te stellen aan BKR waarmee de signaalfunctie ook direct in BKR zichtbaar is. In plaats van dit voorstel door te voeren vragen wij het BKR daarom om met Kadaster in overleg te treden over het eventuele ontsluiten van data uit het Kadaster.

Daarnaast werkt de voorgestelde aanpassing van het BKR stigmatiserend omdat – zolang de lening loopt – de consument de stempel van “niet-kunner” blijft houden. Ook wanneer de consument al geruime tijd wel rente en aflossing verschuldigd is en betaalt. De hypotheke van niet-kunners kunnen bovendien niet te maken krijgen met een betalingsachterstand in de periode dat ze geen rente en aflossing verschuldigd zijn. Mochten consumenten in een later stadium wel lasten moeten betalen én in de achterstand geraken, krijgen zij de additionele registratie en functioneert het huidige CKI al naar behoren.

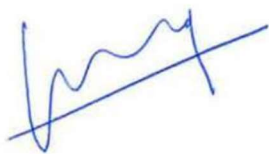
Vervolg

De NVB en het Verbond zien geen draagvlak om over te gaan tot positieve registratie in BKR anders dan een signaalfunctie op basis van de registratie in het Kadaster. De adviseur zal, wil hij een adequaat beeld krijgen, actuele aanvullende informatie bij de klant op moeten vragen. Indien specifieke doelgroepen consumenten beter beschermd dienen te worden, zijn wij van mening dat hier via de huidige registratie voldoende mogelijkheden toe zijn. De positieve registratie van woning hypotheke specifieke doelgroepen is hier geen adequate oplossing voor.

Consumenten beschermen tegen overkreditering achten wij heel belangrijk. Bij kredietaanvragen is het daarom van belang dat aanbieders een goed en volledig beeld hebben welke financiële verplichtingen aanvragers hebben. Om een compleet beeld te hebben van alle financiële verplichtingen die een aanvrager heeft, biedt in onze optiek het Kadaster een volledig beeld van alle hypotheke en zet het BKR zich in om via het CKI een volledig beeld van alle overige financiële verplichtingen (en achterstandsregistraties) te bieden.

Uiteraard zijn wij graag bereid onze zienswijze mondeling verder toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Eelco Dubbeling

Directeur
Nederlandse Vereniging van Banken

Harold Herbert

Directeur
Verbond van Verzekeraars

Uitgebreide reactie per punt beschreven

1. Bent u van mening dat huishoudens met een specifieke doelgroep hypotheek beschermd moeten worden?

De NVB en het Verbond zijn logischerwijs van mening dat huishoudens met een specifieke doelgroep hypotheek – net als alle andere huishoudens met een hypotheek - beschermd moeten worden tegen overkreditering. Hiervoor is een uitgebreid wettelijk stelsel ingericht d.m.v. het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGFO) waar alle aanbieders van financiële producten aan dienen te voldoen. Juist om consumenten te beschermen en overkreditering te voorkomen moeten de producten van aanbieders aan zeer hoge eisen voldoen. Echter beschouwen wij de positieve registratie van woninghypotheken specifieke doelgroepen niet als een adequate oplossing hiervoor.

2. Kunt u zich vinden in de voorgestelde registratiewijze van specifieke doelgroep hypotheek?

De NVB en het Verbond kunnen zich niet vinden in de voorgestelde registratiewijze.

Niet alle hypotheek van de specifieke doelgroepen zouden door middel van de voorgestelde registratiewijze in het CKI komen te staan. Enkel nieuwe hypotheek van specifieke doelgroepen staan dan geregistreerd. Er is expliciete toestemming van consumenten nodig om hypotheek positief te registreren waardoor niet het gehele bestand positief geregistreerd kan worden. De voorgestelde registratiewijze biedt geen compleet beeld en daarnaast bestaat er in de markt al een register is waar alle hypotheek staan ingeschreven, namelijk het Kadaster. Het argument van BKR dat het Kadaster object-gerelateerd is, zien wij niet als een bezwaar. Het woonadres van de consument is immers bekend waardoor er een signaal af wordt gegeven dat er een hypotheek loopt. Voor onze verdere weerlegging van de BKR-argumentatie dat het Kadaster geen adequate oplossing is, verwijzen wij graag naar onze beantwoording bij vraag 6.

Daarnaast veronderstelt inzicht in de looptijd van de hypotheek, zoals in de consultatie wordt gesteld, dat er meer geregistreerd wordt dan enkel het feit dat de hypotheek loopt. Voor een compleet beeld is alle informatie benodigd, inclusief afloosvorm, actuele contractrente, resterende rentevaste periode, actuele restantschuld en actuele restant looptijd. Deze gegevens worden daarbij vastgesteld per leningdeel en niet per hypotheek. Tevens dienen lasten van premies en beleggingen inzichtelijk te zijn waarbij geldt dat de geldverstrekker niet de contractant is, maar een andere partij zoals een levensverzekeraar. Een actueel beeld geven van de werkelijke maandlasten van de hypotheek is niet realiseerbaar en zou – als alleen naar de leningcomponenten wordt gekeken – zeer grote administratieve lasten met zich meebrengen. De processen waarmee mutaties op dit niveau worden verwerkt zijn bovendien niet real-time. Indien op basis van deze informatie een derden tot financiering besluit, leidt dit tot het risico op overkreditering. Aanvullende informatie zal dus altijd bij de klant opgevraagd moeten worden als er, op basis van het Kadaster, duidelijk is dat er een hypotheek loopt.

Tot slot werkt de voorgestelde registratiewijze van specifieke doelgroep hypotheek stigmatiserend. Zolang de lening loopt, blijft de consument de stempel van 'niet-kunner' houden. Ook als de consument inmiddels al geruime tijd wel rente en aflossing verschuldigd is en deze betaalt.

3. Onderkent u het belang van het bieden van de mogelijkheid voor positieve hypotheekregistratie voor alle hypotheekaanbieders?

Nee, aangezien het vrijwillig positief registreren van hypotheek kan resulteren in het incorrecte beeld dat het CKI compleet is. Zoals bij vraag 2 aangegeven, biedt het Kadaster een compleet beeld en is twee keer registreren niet wenselijk.

4. Kunt u zich vinden in de voorgestelde registratiewijze daarvan?

Nee, de NVB en het Verbond zijn tegen positieve registratie omdat hypotheek al geregistreerd worden in een openbaar register (het Kadaster). Omdat alleen nieuwe gevallen worden geregistreerd van de specifieke doelgroepen is het onvolledig, terwijl er bij het Kadaster al een register is waar wel alle hypotheek staan ingeschreven. Bovendien is er expliciete toestemming van de consument nodig om de hypotheek positief te registreren, waardoor niet het gehele bestand positief geregistreerd kan worden. Het voorstel van BKR geeft dus geen compleet beeld. De financiële sector kan zich niet herkennen in de door het BKR geschetste motivatie waarom het Kadaster geen passende oplossing is.

5. Kunt u zich vinden in de voorgestelde invoeringsdatum?

Nee, de NVB en het Verbond zijn tegen positieve registratie omdat hypotheek al geregistreerd worden in een openbaar register.

6. Heeft u overige opmerkingen over de inhoud van deze consultatie of over het proces?

Ja, de NVB en het Verbond hebben nog een tweetal opmerkingen.

1. De financiële sector kan zich niet herkennen in de door het BKR geschetste motivatie waarom het Kadaster geen passende oplossing is. Dit lichten wij graag toe:
 - BKR stelt dat bij gebruik van de registratie in het Kadaster twee registers geraadpleegd dienen te worden. Wij zien hierin geen enkel gerechtvaardigd bezwaar. Zeker niet aangezien positieve registratie in het CKI niet resulteert in een compleet beeld en het Kadaster dit wel biedt.
 - BKR stelt dat kredietverstrekker in de huidige praktijk het Kadaster niet raadplegen. De NVB en het Verbond zien het voorstel van BKR wel als een signaal dat het verifiëren van de hypothecaire lasten middels een controle op het register van het Kadaster voor verbetering vatbaar is. De oplossing hiervoor is niet om dezelfde informatie in een ander register nogmaals te registreren.
 - De informatie van het Kadaster is inderdaad object, en niet subject, gerelateerd. Dit creëert geen probleem bij eigenwoninghypotheek aangezien kredietverstrekkers weten wat de eigen woning is.
 - Tot slot stelt BKR dat enkel de hypothecaire inschrijving staat vermeld maar dat dit bedrag (veel) hoger kan liggen dan de hoofdsom. Dit vinden wij geen bezwaar, aangezien de registratie enkel moet aantonen óf er een hypotheek loopt. De feitelijke verplichtingen moeten altijd worden aangetoond door de consument.

2. Tot slot vinden wij het opmerkelijk dat onder de consultatie van registratie van speciale doelgroepen tevens de optie wordt genoemd om vrijwillig ook andere hypotheek positief te registreren. Hierdoor zou nog meer onduidelijkheid ontstaan over de waarde van een registratie aangezien deze niet compleet is, in tegelstelling tot de verplichte en volledige registratie bij het Kadaster.

Contactinformatie

Jasper Willems

E willems@nvb.nl

I www.nvb.nl

Hans Rietveld

E h.rietveld@verzekeraars.nl

I verzekeraars.nl